

İlköğretim Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Öğretim Programına İlişkin Öğretmen Görüşleri

Süleyman KARATAŞ
Afyon Kocatepe Üniversitesi
Eğitim Fakültesi
skaratas@aku.edu.tr

Necla TABAK
Afyon Kocatepe Üniversitesi
Eğitim Fakültesi
necla_t@hotmail.com

Özet

Bu çalışmada, ilköğretim Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi öğretmenlerinin yeni din kültürü ve ahlak bilgisi öğretim programına ilişkin öğretmen görüşleri analiz edilmektedir. Afyonkarahisar il merkezinde görev yapan öğretmenlerden gönüllü olanlarla görüşme yapılmış ve görüşme formları araştırmacı tarafından tasnif edilerek yorumlanmıştır.

Öğretmenlerin görüşlerine göre, yeni programın uygulanmasında eski programa göre öğrenci motivasyonlarının artması, öğrencilerin derse karşı tutumlarındaki pozitif artışın gözlenmesi dikkat çekmektedir.

Ayrıca sosyo-ekonomik çevrenin derslerine etki ettiğini belirten öğretmenler, yeni programda en çok öğrencilerin, performans ödevlerini yaparken çoğunlukla ailelerinin desteğini almakta olmalarından yakınmaktadır. 1982 ortaöğretim DKAB programlarını karşılaştırdığımızda, 2005 ortaöğretim DKAB programı daha ayrıntılı ve kapsamlı, daha düzenli, somuttan soyuta doğru giden, aşamalı, öğrenciyi daha aktif kılan bir yapıya sahiptir.

Anahtar Kelimeler: Öğretmen, Din Kültürü, Yapılandırıcılık, Öğretim Programı

Teachers' Views With Regard to The Primary Religious Education and Moral Teaching

Abstract

In this study, primary school teacher of religious culture and ethics in new religious culture and ethics related to science curriculum and teacher opinions are analyzed. Teachers working in the city center of Afyonkarahisar voluntarily made those calls and interview forms have been interpreted by the researcher can be classified. According to the opinions of teachers, implementation of new programs according to the old program to increase student motivation, students' attitudes towards the lesson observation draws attention to positive growth. In addition to socio-economic environment affect the course stating that most teachers in the new program forced the teachers think that the performance of duties, and to be receiving support their families are often.

Keywords: Teachers, Religion, Culture, Constructivism, Teaching Program.

Giriş

Ülkemizde Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi (DKAB) dersi ilköğretim dördüncü sınıftan ortaöğretimin son sınıfına kadar 1982 Anayasasının 24. maddesi ve Milli Eğitim Temel Kanunu gereği zorunlu olarak okutulmaya başlanmıştır. 1982'den günümüze kadar geçen süreçte bütün ilköğretim ve ortaöğretim okullarında uygulanmaya başlayan DKAB öğretim programlarından ilköğretim programı 2000 yılına kadar devam etmiştir. 1982 yılında hazırlanan ortaöğretim DKAB öğretim programı ise 2005 yılında yeniden geliştirilerek, M.E.B. Talim ve Terbiye Kurulunun 31.03.2005 tarih ve 16 sayılı kararı ile yürürlüğe girerek 2005-2006 öğretim yılından

itibaren uygulanmaya başlanmıştır.

Adı geçen bu öğretim programı 2007 yılına kadar uygulanmış ve yine bu program tekrar geliştirilerek Din Öğretimi Genel Müdürlüğü'nün hazırladığı “**İlköğretim Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Dersi (4, 5, 6, 7 ve 8. Sınıflar) Öğretim Programı**” Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığının 28/12/2006 tarih ve 410 sayılı kararı ile 2007–2008 öğretim yılından itibaren uygulanmaya başlanmıştır.

Programın yenilenme nedeni olarak, **hangi amaçla, kim için, nasıl bir dünyada** kullanılabileceğini sorgulayacak biçimde yetişmelerini sağlamak ve “Öğrencinin bilincinin gelişmesini sağlayacak şartları oluşturmak ve öğrenciye, hayatın problemlerini çözebilmesinde yardımcı olacak yolları göstermek” diye formüle edilebilir.

1982 yılında hazırlandığından bu yana, sınırlı bazı düzeltmelerin dışında ortaöğretim DKAB öğretim programında bir değişiklik olmamıştır. Bu açıdan 2005 yılında hazırlanan yeni programın yeni pedagojik anlayış ve değişen ihtiyaçlar çerçevesinde yeniden geliştirilmesinin önemli bir kazanım olduğu belirtilebilir. Yeni programın pedagojik program hazırlama yöntemi, esneklik, öğrenen merkezli, öğretim sürecine ilişkin detaylı açıklama gibi birçok açıdan 1982 programına göre ileri atılmış önemli bir adım olduğu görülmektedir. (Kaymakcan 2007).

1982 ve 2005 ortaöğretim DKAB öğretim programını karşılaştıracak olursak; her iki program da Türk Milli Eğitiminin genel amaçlarını ifade ederek başlamıştır. Tüm öğretim programlarında olduğu gibi, DKAB programın da Türk Milli Eğitiminin genel amaçlarına uygun olarak geliştirilmiştir.

1982 ortaöğretim DKAB programına baktığımızda bütün okullar için ortak genel bir amaç ve yirmi altı maddelik öğretim ilkesi belirlenmiştir. Ayrıca ilkokulların, ortaokulların ve liselerin amaçları ayrı ayrı belirtilmiştir.

Ancak lise DKAB programına baktığımızda, programda dersin amaçları çok genel bir şekilde ifade edilmiştir ve öğrencide davranış değişikliği meydana getirmeye yönelik değildir. Ders konuları sadece başlıklar halinde verilmiştir. Öğrencide nasıl bir davranış meydana getirileceği öğretmenin yorumuna bırakılmıştır. Ayrıca programda öğretim yöntemlerinden, kullanılacak araç gereçlerden, kaynaklardan, değerlendirme durumlarından bahsedilmemiştir (Aydın 1998: 194).

Bir başka husus, 2005 ortaöğretim DKAB programında sistematik olarak, “inanç”, “ibadet”, “Hz. Muhammed”, “vahiy ve akıl”, “ahlak ve değerler”, “din ve laiklik”, “din, kültür ve medeniyet” olmak üzere yedi öğrenme alanı belirlenmiştir. Ayrıca bu öğrenme alanında yer alan ünite ve ünite başlıklarına yer verilmiştir. 1982 ortaöğretim DKAB programında ise sadece ünite ve konu başlıklarına yer verilmiştir. 1982 ortaöğretim DKAB programında, 2005 ortaöğretim DKAB programında olduğu gibi öğrenme alanları ifade edilmemiştir.

2005 ortaöğretim DKAB öğretim programında İnanç öğrenme alanında “İnsan ve Din, Allah İncisi, İnsan ve Kaderi, Dünya Hayatı ve Ahiret”, İbadet öğrenme alanında “Temizlik ve İbadet, İslâm’da İbadetler, İslâm’da İbadetlerin Faydaları, Dinlerde İbadetler”, Hz. Muhammed öğrenme alanında “Hz. Muhammed’in Hayatı, Kur’an’a Göre Hz. Muhammed, Hz. Muhammed’in Örneği, Hz. Muhammed’i Anlama”, Vahiy ve Akıl öğrenme alanında “Kur’an ve Ana Konuları, Kur’an ve Yorumu, İslâm Düşüncesinde Yorumlar, İslâm Düşüncesinde Tasavvufi Yorumlar”, Ahlâk ve Değerler öğrenme alanında “Değerler ve Aile, Haklar, Özgürlükler ve Din, İslâm ve Barış, Tövbe ve Bağışlama”, Din ve Laiklik öğrenme alanında “Laiklik ve Din, Atatürk ve Din, Atatürk ve Cumhuriyet Dönemi Din Hizmetleri, Atatürk ve Din

Öğretimi”, Din Kültür ve Medeniyet öğrenme alanında ise “Türkler ve Müslümanlık, İslâm ve Bilim, İslâm ve Estetik, Yaşayan Dinler ve Benzer Özellikleri” ünitelerine yer verilmiştir.

2005 ortaöğretim DKAB programında, 1982 ortaöğretim DKAB programından farklı olarak derste işlenecek konularla ilgili okuma parçaları ve şiirler verilmiştir. Ayrıca 2005 ortaöğretim DKAB programı daha güncel konulara hitap etmektedir ve ders sırasında uygulanacak yöntemlere yer verilmiştir. 2005 ortaöğretim DKAB programındaki üniteler birbirini tamamlar niteliktedir ve sınıf seviyesi arttıkça konu derinliğinin de arttığı görülmektedir. Konular aşamalı olarak ilerlemekte ve her yıl ilgili konunun bir ileri derecesi öğretilmektedir. Bu da öğrenmeyi kolay ve anlamlı hale getirmektedir.

1982 ortaöğretim DKAB programı öğrencilerin sadece bilgi edinmesine dönüktür. 2005 ortaöğretim DKAB programı ise bilgi, tutum ve davranış geliştirmeye yöneliktir.

Yine 1982 ortaöğretim DKAB programında âyet ve hadisler konu sonunda verilirken, 2005 ortaöğretim DKAB programında konu içerisinde anlam bütünlüğünü sağlayacak biçimde verilmiştir. Bir başka nokta; 1982 ortaöğretim DKAB programındaki ünitelerin bazıları 2005 programında sınıf, bazıları da isim değişikliğine uğramıştır.

Yapılan araştırmalara baktığımızda, 1982 programının yetersizliği üzerinde durulmuştur. Öcal tarafından yapılan bir araştırmada, liselerde DKAB dersleri müfredat programının yeterliliği noktasında, din dersi mecburi hale gelmeden önce öğretmenlerin %83,34’ü DKAB programını yetersiz bulmuş, 1983’de mecburi ders olunca da %85,30’u 1982 DKAB programını yetersiz bulmuştur (Öcal 1986: 104).

Ayrıca 2005 ortaöğretim DKAB öğretim programında, dersin hedefleri ve kazanımlarına, etkinlik örneklerine ve açıklamalara yer verilmiştir. Bir başka husus, 2005 ortaöğretim DKAB programında sistematik olarak, “inanç”, “ibadet”, “Hz. Muhammed”, “vahiy ve akıl”, “ahlak ve değerler”, “din ve laiklik”, “din, kültür ve medeniyet” olmak üzere yedi öğrenme alanı belirlenmiştir. Ayrıca bu öğrenme alanında yer alan ünite ve ünite başlıklarına yer verilmiştir. 1982 ortaöğretim DKAB programında ise sadece ünite ve konu başlıklarına yer verilmiştir. 1982 ortaöğretim DKAB programında, 2005 ortaöğretim DKAB programında olduğu gibi öğrenme alanları ifade edilmemiştir.

Sonuç olarak; 2005 ve 1982 ortaöğretim DKAB programlarını karşılaştırdığımızda, 2005 ortaöğretim DKAB programı daha ayrıntılı ve kapsamlı, daha düzenli, somuttan soyuta doğru giden, aşamalı, öğrenciyi daha aktif kılan bir yapıya sahiptir.

Yöntem

Bu çalışmada kullanılan görüşme formu, literatürden (Yıldırım ve Şimşek, 1999; Miles ve Huberman, 1994) yararlanarak geliştirilmiş, AKÜ Eğitim Fakültesi Öğretim Üyesi Prof. Dr. Mustafa Ergün’ün uzman kanısına sunulmuştur. Görüşme formu ekte yer almaktadır.

Araştırmada, veri toplama aracı olarak "görüşme" tekniği kullanılmıştır. Görüşme tekniği ile elde edilen nitel veriler sayısallaştırılarak frekans ve yüzdeleri elde edilmiştir.

Çalışmanın evrenini Afyon il merkezindeki ilköğretim okullarında görev yapan Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi dersi öğretmenleri oluşturmaktadır. Çalışmanın örneklemini ise, çalışmaya gönüllü olarak katılan 20 öğretmen oluşturmaktadır.

Araştırmacı tarafından, evrende yer alan öğretmenlerle ön görüşme yapılmış, araştırmanın amacı anlatılarak görüşme formu gösterilmiş, gönüllülük esasının arandığı belirtilerek, gönüllü olan öğretmenlerden randevu alınmıştır. Randevu alınan gönüllü

deneklerle 05-15 Eylül 2009 tarihlerinde (Seminer dönemi), görüşmeler araştırmacı tarafından gerçekleştirilmiştir. Görüşmeler, not olarak kayda geçirilmiş, görüşme sonunda deneğe gösterilerek son onayı da alınmıştır. Görüşme formları araştırmacılar tarafından ayrı ayrı okunarak ifadelerin benzerliğine göre gruplanarak tasnif edilmiştir. Tasnif edilen ifadeler araştırmacı tarafından karşılaştırılarak son şekli verilmiş ve tablo haline getirilerek frekans ve yüzdeleri elde edilmiştir. Araştırma, örneklemden elde edilen bulgularla sınırlıdır.

Yorumlar

1. Yeni programda yer alan kazanımlar, etkinlikler ve açıklamalara ilişkin öğretmen görüşleri

Bu bölümde, görüşme formunda yer alan 1. soruya verilen yanıtların frekans ve yüzdelik şeklindeki dökümü yer almaktadır. Bu sorudan elde edilen bulgular aşağıda yorumlanmaktadır.

Tablo I: Yeni programda yer alan kazanımlar, etkinlikler ve açıklamalara ilişkin öğretmen görüşleri

<i>Görüşler</i>	<i>f</i>	<i>%</i>
Kazanımlar hedeflerle uyumlu	11	55
Etkinlikleri yapmak için zaman yetersizdir	4	20
Etkinliklerin sayısı artırılmalıdır	1	5
Kazanımları yeterli bulmuyorum	3	15
Bu sene kullanılan kitapları kazanımlar açısından bulmuyorum	3	15
Çevre faktörü programın uygulanmasını olumsuz etkiliyor	7	35
Çevre faktörü programın uygulanmasını olumlu etkiliyor	3	15
Etkinlikler konuları somutlaştırıyor	5	25
Kazanımlar etkinliklerle uyumsuz	5	25
Etkinlikleri yeterli ve etkili buluyorum	14	70

Yeni programda kazanımlar ve etkinlikler ve açıklamalara ilişkin öğretmenlere yöneltilen sorular incelendiğinde, öğretmenlerin yeni programın etkinliklerinin istenen düzeyde etkisinin olduğunu söylemek mümkündür. Yine hedeflerle kazanımların uyumu konusunda öğretmenlerin çoğu uyumluluktan bahsetmişlerdir. Öğretmenler programda belirtilen kazanımların okulun bulunduğu çevresel faktörlerden etkilendiğini belirtmişlerdir. Çevresel faktörlerin etkili olması konusunda da öğretmenlerin çalıştığı kurumların bulunduğu mahallenin sosyo-ekonomik düzeyi ve ailelerin almış oldukları eğitimin yetersizliği bu kanıda olmalarına sebeptir denilebilir. Cevaplarda dikkati çeken önemli bir husus kazanımlarla etkinlikler arasında bir uyumsuzluğun olduğunu belirten öğretmenlerin var olmasıdır. Ancak öğretmenler bunun yanı sıra etkinlik sayısını yeterli bulmaktadırlar.

2. Yeni programın öğrencilerde derse ve okula karşı yarattığı değişikliklere ilişkin öğretmen görüşleri

Bu bölümde, görüşme formunda yer alan 2. soruya verilen yanıtların frekans ve yüzdelerdeki dökümü yer almaktadır. Bu sorudan elde edilen bulgular aşağıda yorumlanmaktadır.

Tablo II: Yeni programın öğrencilerde derse ve okula karşı yarattığı değişiklikleri ilişkin öğretmen görüşleri

Görüşler	f	%
Yeni program öğrencilerin derse karşı motivasyonlarını artırıyor	16	80
Öğrenciler derse hazırlıksız olarak geliyorlar	2	20
Öğrencilerin derse karşı ilgisini çevre faktörü etkilemektedir	10	50
Teknolojik araç gereç kullanarak işlenen derslere öğrenciler daha çok ilgi gösteriyorlar	12	60
Öğrencilerin ilgisinde bir değişiklik olmadı	4	20
SBS'ye ilişkin kaygılar öğrencilerin ve velilerin derse karşı tutumunu etkilemektedirler.	4	20
Öğrenciler konuları günlük hayatla ilişkilendiriyorlar	4	20
Öğrencinin ilgisi dersi daha etkili hale getiriyor	7	35
Etkinlikler dersi eğlenceli hale getirmektedir.	5	25

Yeni programın öğrencilerde derse ve okula karşı yarattığı değişiklikleri ilişkin öğretmen görüşleri değerlendirildiğinde, öğretmenler yeni programın öğrencilerin motivasyonunu ve derse karşı ilgisi arttığını bununda öğrencilerin hazır bulunuşluğunu artırdığını söyleyenlerin oranı azımsanmayacak kadar çoktur. Bununda derse pozitif olarak yansıdığı söylemem mümkündür. Yine öğretmenlerin vurguladığı diğer önemli bir nokta öğretim teknolojilerinin derslerde kullanılmasının öğrencinin dikkatinden kaçmayıp derse karşı ilgilerinin artması öğretmenlerin de dikkatinden kaçmamıştır. Yine derslerinden SBS sınavında sorular sorulması veli-öğrenci, öğrenci öğretmen arasında tutum değişmesine neden olmaktadır. Bu durumda veliler öğretmenlerin bu konuda hassas olmasını istiyor görüşü ileri sürülebilir.

3. Yeni programın uygulanmasından doğan güçlüklerle ilişkin öğretmen görüşleri

Bu bölümde, görüşme formunda yer alan 3. soruya verilen yanıtların frekans ve yüzdelerdeki dökümü yer almaktadır. Bu sorudan elde edilen bulgular aşağıda yorumlanmaktadır.

Tablo III: Yeni programın uygulanmasından doğan güçlüklerle ilişkin öğretmen görüşleri

Görüşler	f	%
Okullardaki teknolojik yetersizlikten dolayı güçlük yaşanıyor	10	50
Soyut kavramların anlatılmasında hala zorluk çekiyorum	2	10
Özel bir din dersi sınıfının olmayışı beni olumsuz etkiliyor	6	30
Öğrencilerin derse hazırlıksız gelmeleri sorun yaratıyor	3	15

Çok fazla güçlük yaşamıyorum	6	30
Öğretim materyalleri eksik olduğu için güçlük yaşıyorum	6	30
Dersi görselleştirmek uygulamayı kolaylaştırıyor	7	35
Batıl inançlardan dolayı derslerde sorun yaşıyorum.	1	40
Okul çevresinin farklılaşması durumunda zorlukları yaşıyorum	8	5

Yeni programın uygulanmasından doğan güçlüklerle ilişkin öğretmen görüşleri incelendiğinde öğretmenlerin yeni programı uygulama noktasında en sık okullardaki teknolojik yoksunluktan program hedeflerine daha zor ulaştıklarını söyledikleri görülmektedir. Öğrencilerin sosyal çevrelerinden öğrendikleri batıl inançların etkisinin derslerine etki etmediğini belirten öğretmenlerin, okulun bulunduğu çevrenin değişmesiyle birlikte programın hedeflerinin gerçekleştirilmesinde zorluklar yaşadığını söylemek mümkündür. Bu farklılaşmaya da velilerin öğrencilerine karşı ilgisizliği ve çocukların hazır bulunuşluk düzeyinin düşük olması sebep olabilir. Yine öğretmenler bu soruda öğretim materyali konusunda eksiklik olduğu noktasına vurgu yaparken, program hedeflerinin kazandırılmasında da çok fazla zorlanmadıklarını ifade etmişlerdir.

4. Yeni programın uygulanmasından doğan güçlüklerle ilişkin öğretmen görüşleri

Bu bölümde, görüşme formunda yer alan 4. soruya verilen yanıtların frekans ve yüzdelik şeklindeki dökümü yer almaktadır. Bu sorudan elde edilen bulgular aşağıda yorumlanmaktadır.

Tablo IV: Yeni programa ilişkin zümre öğretmenleri ile yapılan toplantılara ilişkin öğretmen görüşleri

<i>Görüşler</i>	<i>f</i>	<i>%</i>
Zümre toplantılarına katılıyorum	20	100
Zümrelerimle görüş ayrılıkları yaşıyorum	2	10
Zümrelerimle görüş ayrılıkları yaşamıyorum	18	90
Namaz surelerinin programda eksikliği konusunda birleşiyoruz	4	20
Toplantılarda zaman ve mekân sıkıntısı yaşıyoruz	3	15
Yeni programa rağmen eski programı uyguluyorum	2	10

Yeni programa ilişkin zümre öğretmenleri ile yapılan toplantılara ilişkin öğretmen görüşleri değerlendirildiğinde, öğretmenlerin her zümre toplantılarına katıldıkları ve çoğunlukla zümre öğretmenlerle fikir mutabakatında olduklarını ifade etmişlerdir. Programda bazı noktalarda konu eksiklikleri olduğunu ifade eden öğretmenler, özellikle namaz sureleri konusunda dört öğretmen programda bir eksiklik olduğu konusunda birleştiklerini ifade etmişlerdir. Az da olsa eski programı yeni programa tercih eden öğretmenler vardır. Öğretmenler, toplantıların hem zaman hem de mekân noktasında sınırlılıkları olduğunu ifade etmişlerdir.

5. Yeni programda ölçme değerlendirmeye ilişkin öğretmen görüşleri

Bu bölümde, görüşme formunda yer alan 5. soruya verilen yanıtların frekans ve yüzdeler şeklinde dökümü yer almaktadır. Bu sorudan elde edilen bulgular aşağıda yorumlanmaktadır.

Tablo V: Yeni programda ölçme değerlendirmeye ilişkin öğretmen görüşleri

Görüşler	f	%
Grup değerlendirmesinde sorun yaşıyorum	4	20
Yeni programda ölçme değerlendirme çok zaman alıyor	7	35
Performans ödevlerini faydalı bulmuyorum	6	30
Hiçbir güçlük yaşamıyorum	5	25
Değerlendirmeler öğretmene külfet oluyor	4	20
Öğrencilerin ödevleri bulup getirmeleri değerlendirmede sorun oluyor	7	35
Sınıfların kalabalık olması ölçme değerlendirme sorunu yaratıyor	4	20
Görsel materyal ve uygulamaya dayalı ödevlerin değerlendirilmesi daha kolay	4	20

Yeni programda ölçme değerlendirmeye ilişkin öğretmen görüşleri değerlendirildiğinde öğretmenler en çok yeni programda ölçme ve değerlendirmenin çok zaman aldığı konusunu vurgulamışlardır. Dikkat çeken diğer bir husus performans ödevlerini öğretmenler faydalı bulmamakla beraber, performans ödevlerini öğrencilerin genellikle aileleriyle internetten veya diğer kaynaklardan bulduklarını, bunun da değerlendirmede kendilerini zorladıklarını ifade etmiş olmalarıdır. Burada üzerinde durulması gereken şey aslında performans ödevlerinin öğrencilerin kendilerinin yapabilecekleri güçlükte olması önem taşımaktadır. Performans ödevlerinin değerlendirilmesinde öğretmenler görsel, işitsel materyal hazırlamanın değerlendirilmesinin daha kolay olduğu görüşünü savunmaktadırlar.

Sonuç Ve Öneriler

Yeni öğretim programının uygulanabilirliği için daha çok zamana ve okulların fiziki alt yapı olanaklarıyla, okulların teknolojik donanımının iyileştirilmesi gerekmektedir.

Araştırmadan elde edilen bulgulara bakılarak şu sonuçlara ulaşılabılır:

1. Yeni programa ilişkin uyum süreci DKAB öğretmenleri tarafından çoğunlukla gerçekleştirilmiştir. Yeni programa rağmen eski programı kullanan öğretmen sayısının azlığı bunu ispat eder niteliktedir. Bu sebeple öğretmenler yeni programın öğrencileri üzerindeki olumlu tutumu fark edebilmişler daha da yeni programın eksiklikleri üzerinde fikri birliğine ulaşabilmişlerdir.
2. Yeni program öğrencilerin motivasyonlarını pozitif etkilemiş ve derse karşı ilgilerini artırmıştır denilebilir.
3. Öğretmenler yeni programa uyum sağlamış ve yeni programın ölçme ve değerlendirme

sistemini uygulamaya başlamışlar ancak özellikle performans ödevlerinin değerlendirilmesinde bir takım sorunlarla karşılaşmaktadırlar.

4. Okulların fiziksel alt yapıları ve sınıf mevcutları, yeni programın uygulanabilirliğini zorlaştırmaktadır. Özellikle öğretmenlerin teknoloji kullanmak istemelerine rağmen okullarda bu imkânı bulamamaları öğretmenleri negatif etkilemektedir.
5. Ölçme değerlendirme araçlarının çokluğu öğretmenleri zorlamaktadır.

Araştırmadan elde edilen bulgulara bakılarak şu önerilerde bulunulabilir:

1. Öğretmenlerin hizmet öncesinde ve hizmet içinde “program geliştirme ve öğretim programı” konusunda eğitim almaları gereklidir. Öğretmenler kendi alanlarıyla ilgili program değişikliği meydana geldiği zaman, bu konuda almış oldukları eğitim onlara yol gösterici olacaktır.
2. Öğretmenler kendi alanlarıyla ilgili yeni yayınları takip etmelidir. Öğretmenler bu yayınlar yoluyla ortaya çıkan yeni gelişmeler ve yeni bilgilere sahip olacaktır.
3. Yeni programda değerlendirme işleminin yapılabilmesi için daha fazla soru ve örneğe yer verilebilir.
4. 2005 ortaöğretim DKAB programında önerilen yöntemlerin sınıf ortamında uygulanabilmesi için okulda gerekli araç-gereçler sağlanmalıdır. Öğretmenler konulara uygun öğretim araç-gereçlerini kendileri de hazırlayabilmelidir.
5. Programın uygulanmasında verimi artırmak için, ders kitaplarının ve öğretmen kılavuzlarının hazırlanmasına önem ve öncelik verilmelidir. Programa uygun öğretim araç-gereçler ve materyaller hazırlanmalı, öğretmenlere ve öğrencilere ulaştırılmalıdır.
6. Programdaki konuların öğrenme-öğretme etkinliklerinde modern eğitim teknolojilerinden ve programlı öğretimden faydalanılmalıdır. Öğretim programındaki konular, konunun durumuna göre farklı öğretim teknikleriyle, görsel-işitsel materyallerle işlenmelidir.
7. Yeni programla ilgili bilimsel araştırma ve tezlerin yürütülmesi için MEB tarafından teşvik edici politikalar geliştirilebilir.

Kaynakça

- Acuner, Yusuf 1996 *Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Dersi Lise I, II, III Müfredatının Öğretmen ve Öğrenciler Açısından Amaç ve Metot Bakımından İncelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Van: Yüzüncü Yıl Üniversitesi.
- Aydın, Muhammed Şevki. 1993. “Programların Uygulanmasında Öğretmenlerin Rolü”, *Din Öğretimi Dergisi*. Ocak-Şubat, Sayı: 38, 21-24.
- Aydın, Mehmet Zeki. 1998. “Program Geliştirme Açısından Lise Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Ders Programı” *Orta Dereceli Okullarda Yürütülen Din Eğitim Öğretiminin Problemleri Sempozyumu*. Kayseri: İlahiyat Bilimleri Araştırma Vakfı.
- Bilgin, Beyza 1980 *Türkiye de Din Eğitimi ve Liselerde Din Dersleri*. Ankara: Emel Matbaacılık.
- Büyükkaragöz, S. Savaş. 1997. *Program Geliştirme*. Konya: Kuyucular Ofset Yayınevi.
- Çelebi, İlyas. 1999. “Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi İlk ve Ortaöğretim Programlarına Girişi ve Bugünkü Müfredatı”. *Din Eğitimi Araştırmaları Dergisi*. Sayı: 6, 269-288.
- Kaymakcan, Recep. 2007. *Yeni Ortaöğretim Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Öğretim Programı İnceleme ve Değerlendirme Raporu*. İstanbul: Eğitim Reformu Girişimi.
- Miles, M.B, and Huberman, A.M. (1994). *Qualitative Data Analysis*, 2nd Ed., p. 10-12. Newbury Park,

- CA: Sage.
- Öcal, Mustafa. 1998. "Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Derslerinde Ulaşılması Gereken Hedefler ve Gerçekleşme Oranları". *Orta Dereceli Okullarda Yürütülen Din Eğitim Öğretiminin Problemleri*. Kayseri: İlahiyat Bilimleri Araştırma Vakfı.
- Öcal, Mustafa, 1989. "Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Dersleri ve Öğretmenleri". *Din Öğretimi Dergisi*. Eylül, Sayı: 20, 15-23.
- Özbay, Canan, 1982 *Ve 2005 Ortaöğretim Din Kültürü Ve Ahlak Bilgisi Öğretim Programlarının Karşılaştırılarak 2005 Öğretim Programının Değerlendirilmesi*, Ondokuzmayıs Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü yayınlanmamış yüksek Lisan Tezi.
- Tavukçuoğlu, Mustafa. 1998. "Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Öğretim Programının Genel İlkeleri Arasında Görülen Bazı Çelişkiler". *Orta Dereceli Okullarda Yürütülen Din Eğitim-Öğretiminin Problemleri Sempozyumu*, Kayseri: İlahiyat Bilimleri Araştırma Vakfı Yayını.
- Yapıcı, M, Demirdelen, C, 2007, İlköğretim 4. Sınıf Sosyal Bilgiler Öğretim Programına İlişkin Öğretmen Görüşleri, *İlköğretim-Online*, 6(2), 204-212,
- Yıldırım, A. Ve H. Şimşek (1999). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*, Ankara: Seçkin Yayınevi.

Araştırma Sorusu

İlköğretim Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Öğretim Programına İlişkin Öğretmen Görüşleri Nelerdir?

Okul _____

Tarih ve Saat _____

Görüşmeci _____

GİRİŞ

Merhaba ben,..... Afyon Kocatepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi ..... 2005/2006 öğretim yılında uygulanmaya başlanan yeni ilköğretim programı hakkında araştırma yapıyorum ve sizinle Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi öğretim programı ile ilgili olarak görüşmek istiyorum. Bu görüşmede amacım yeni programın ilişkin öğretmenlerin ne düşündüklerini ortaya çıkartmaktır.

- Bana görüşme sürecinde söyleyeceklerinizin tümü gizlidir. Bu bilgileri araştırmacıların dışında herhangi bir kimsenin görmesi mümkün değildir. Ayrıca araştırma sonuçlarını yazarken görüştüğümüz bireylerin isimlerini kesinlikle rapora yansıtmayacağız.
- Görüşmeye katılıp katılmama sizin isteğinize bağlıdır.
- Başlamadan önce bu söylediklerimle ilgili belirtmek istediğiniz bir düşünce ya da sormak istediğiniz bir soru var mı?
- Görüşmeyi izin verirsiniz yazılı olarak kaydetmek istiyorum. Bunun sizin için bir sakıncası var mı?
- İzin verirsiniz sorulara başlamak istiyorum.

GÖRÜŞME SORULARI

1. Yeni programda yer alan kazanımlar, etkinlikler ve açıklamalara ilişkin neler düşünüyorsunuz?
2. Yeni program, öğrencilerin derse ve okula karşı ilgilerinde önemli bir değişikliğe neden oldu mu? Örnek verebilir misiniz?
3. Yeni programın uygulanmasında güçlükler yaşıyor musunuz? Varsa bu güçlükler örnekler verebilir misiniz?
4. Yeni programa ilişkin zümre öğretmenleri ile görüş alış-verişinde bulunuyor musunuz? Cevabınız evet ise, programın uygulanmasına ilişkin görüş ayrılıkları yaşıyor musunuz? Bunlar nelerdir?
5. Yeni programda ölçme-değerlendirme ile ilgili güçlükler yaşıyor musunuz? Varsa bunlar nelerdir?